Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Päiväys Datum	Dnro Dnr
5.7.2012	YM030:00/2012

Riitta Rainio

Viite
Hänvisning

Asia
Ärende Toimeksianto selvittää ympäristöhallinnon alueellisten ympäristötehtävien organisoimisen vaihtoehtoja

Asettaminen

Ympäristöministeriö kutsuu oikeustieteen kandidaatti Riitta Rainion selvityshenkilöksi, jonka tehtävänä on selvittää vaihtoehtoisia järjestämistapoja alueellisten ympäristötehtävien hoitamiseksi.

Toimikausi 5.7. - 30.11.2012

Tausta

Selvityksen taustalla on aluehallinnon uudistamishankkeesta (ALKU) tehtävä arviointi ja eduskunnalle vuoden 2012 loppuun mennessä annettava selonteko, jossa arvioidaan aluehallinnon uudistuksen onnistumista. Tässä yhteydessä on tarpeen arvioida myös ympäristöhallinnon tehtävien organisointia.

Hallitusohjelman mukaan valtion aluehallintoa kehitetään nykyrakenteen ja määrän pohjalta. Hallitusohjelmassa todetaan, että ympäristöhallinnon roolia, kuten sen edellytyksiä hoitaa hallinnonalat ylittäviä koordinaatiotehtäviä, vahvistetaan ja ympäristöhallinnon resurssit turvataan.

ELY-keskusten toimintamenokehykset suppenevat voimakkaasti vuoteen 2016 mennessä. Menokehyksen muutokset merkitsevät 32 miljoonan euron (17 %) vähennystä ELY-keskusten toimintamenoista vuoteen 2012 verrattuna. Hallitus on sitoutunut noudattamaan hallitusohjelmaan kirjattua menosääntöä ja kehyspäätöstä.

Ympäristöhallinnon tilaama selvitys kytkeytyy ELY-keskusten tehtävien ja roolien uudelleenarviointiin, josta hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta päätti kokouksessaan 18.6.2012. Uudelleenarvioinnin tekee selvityshenkilö Rauno Saari ja se valmistuu marraskuun loppuun mennessä. Selvitys sisältää esityksen talouspoliittiselle ministerivaliokunnalle tarvittavista jatkotoimenpiteistä sekä muista toimenpide-ehdotuksista.

Samassa yhteydessä talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi, että ympäristöministeriö asettaa oman selvityshenkilön erikseen selvittämään, olisiko ympäristöhallinnon resurssien ja toiminnan laadun sekä tehokkuuden kannalta tarpeellista yhdistää ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen ympäristötehtävät samaan organisaatioon.

Toimeksianto

Selvityshenkilön tehtävänä on selvittää nykyiselle toimintatavalle vaihtoehtoisia järjestämistapoja hoitaa alueellisia ympäristötehtäviä siten, että ympäristön tilan kannalta keskeisiä lakisääteisiä tehtäviä voitaisiin hoitaa nykyistä tehokkaammin.

Tässä tarkoituksessa selvitetään, mitä ovat eri vaihtoehdot, joilla voitaisiin organisoida ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen ympäristötehtävät, mitä hyviä ja huonoja puolia vaihtoehtoihin liittyy, miten vaihtoehdot vaikuttavat ympäristöhallinnonalan muiden organisaatioiden rooliin ja tehtäviin sekä arvioidaan eri vaihtoehtojen realistisuutta ja toimenpiteitä, joita vaihtoehtojen toteuttaminen edellyttäisi. Tarvittaessa voidaan arvioida myös aluehallinnon tehtävien suhdetta valtakunnallisiin tehtäviin. Tarkastelussa tulee arvioida seuraavat järjestämisvaihtoehdot:

- kaikki tehtävät kootaan aluehallintovirastoihin (organisoidaan ”palomuuri” lupa- ja muiden tehtävien väliin aiempien ympäristökeskusten tavoin)
- kaikki tehtävät kootaan ELY-keskuksiin (organisoidaan ”palomuuri” lupa- ja muiden tehtävien väliin aiempien ympäristökeskusten tavoin)
- muutetaan tehtäväjakoa aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten välillä
- kaikki tehtävät tai osa tehtävistä kootaan Suomen ympäristökeskukseen
- perustetaan ympäristöhallintoon oma keskusvirasto hoitamaan kaikkia tai osaa tehtävistä
- perustetaan ympäristöhallintoon oma alueellinen organisaatio hoitamaan kaikkia tai osaa tehtävistä
- mahdollinen muu vaihtoehto

Ensisijaisena tarkasteluvaihtoehtona on nykyiseen aluehallinnon rakenteeseen perustuva tehtävien uudelleen organisointi. Eri vaihtoehtojen hyviä ja huonoja puolia arvioitaessa näkökulmina tarkastellaan ainakin resursseja (määrä ja ennakoitu kehitysmahdollisuus, ympäristöministeriön ohjausmahdollisuus), laatua (tehtävien hoidon, asiakaspalvelun), tehokkuutta ja vaikuttavuutta (synergia, hallinnolliset tehtävät) sekä mahdollisesti muita oleellisia näkökulmia. Selvityksessä tulee arvioida nykytilanteen lisäksi myös näkökulman tulevaa kehitystä. Lisäksi on arvioitava ympäristöministeriön ohjaus- ja vaikutusmahdollisuutta sekä sen kehitystä eri organisoitumisvaihtoehdoissa.

Selvityshenkilö tekee tarkastelun pohjalta suosituksia ympäristöhallinnon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä.

Selvitystyötä tehdään tukeutuen ja tiiviissä vuorovaikutuksessa ALKU-hankkeen arvioinnin, eduskunnalle annettavan ALKU-selonteon ja Saaren selvitystyön kanssa. Työssään selvityshenkilö kuulee tarpeelliseksi katsomiaan tahoja.

Kustannukset ja rahoitus

Selvitystyöstä aiheutuvat matkakustannukset ja erillisen sopimuksen mukainen selvityshenkilön palkkio maksetaan momentilta 35.01.01. aluehallinnon kehittämismäärärahasta. Matkakustannukset korvataan laskua vastaan valtion matkustussäännön mukaan.

Ympäristöministeri Ville Niinistö

Hallintojohtaja Aino Jalonen